

άλλον, πόσες ώρες δουλέβε και τί τιποτένια άμοι-
βή έπαιρνε. Άλήθεια, τὸ ἴδιο γίνεται ὄχι μόνο στὴν
Ἑλλάδα μὰ παντοῦ. Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγάλα προτε-
ρήματα τῶν Ἀνωτέρων Τεχνικῶν Σκολιῶν στὴ Ρου-
σία εἶναι πού οἱ φοιτητάδες, κάθε καλοκαίρι εἶναι
ὑποχρεωμένοι νὰ κάμουν δυὸ μῆνες σ' ἐργοστάσιο,
σιδηρόδρομο κλ. σὰν ἀπλοὶ ἐργάτες. Κ' ἐργάζονται
μαζὶ τους μὲ τὸ σφυρὶ ἢ πᾶνου στὴ μηχανή, ξεχνών-
τὴ διαφορὰ κοινωνικῶν θέσεων, ἀνατροφῆς, συνθησιῶν
κτλ. Καὶ παίρνουν τὸν ἴδιο μιστὸ, τὸ ἴδιο μεροκά-
ματο. Μόνο ἔτσι μπορεῖ ὁ μέλλων μηχανικός, ὁ μέλ-
λων διεπτυντής ἐργοστασίου, σιδηροδρόμου κλπ. νὰ
μάθει τί θὰ πεῖ ἐργασία, τί θὰ πεῖ ψωμί βγαλμένο
μὲ ἴδρω, τί ὑποφέρει κείνος πού καμιά φορὰ 12, 18,
20 ὥρες δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν κλίβανο τοῦ ἐρ-
γοστασίου, δὲ βγάζει τὸ χέρι του ἀπὸ τὸ χειριστὴ τῆς
ἀτμομηχανῆς.

Φίλε μου, σούρθε καμιά φορὰ ἢ σκέψη, ὅταν
ταξιδεύεις πᾶνου στὰ μαλακὰ μαξιλάρια τοῦ βαγο-
νοῦ ἢ στὴν κομπὴ καμπίνα τοῦ βαποριοῦ, πὼς ὑ-
πάρχει ἕνας ἄθρωπος πού ἄ βγάλει γιὰ ἕνα λε-
πτὸ τὸ χέρι του ἀπὸ ἕνα κοματάκι σίδηρο, θὰ πᾶς
ἐσὺ κι ὄλοι οἱ συνταξιδιωτὲς σου κατὰ διαόλου;
Σοῦ ἦρθε καμιά φορὰ ἢ φαντασία νὰ σκεφτεῖς μὲ
τί ὄρους ἐργάζεται ἀπτός ὁ ἄθρωπος, πόσες ὥρες
μένει χωρὶς ὕπνο, τί τιποτένια ἀμοιβὴ παίρνει, τί
ἴδρω χύνει γιὰ νὰ μπορεῖς ἐσὺ νὰ ταξιδεύεις μὲ ὅλη
σου τὴν ἀνεση καὶ κείνος νὰ μπορεῖ νὰ κερδίσει ἕνα
κομάτι ψωμί γιὰ τὸν ἑαυτὸ του καὶ τὰ παιδιὰ του;
Ἐγὼ ὡς φοιτητὴς τῆς Ἀνώτερης Ἀρτοκρατορικῆς
Τεχνικῆς Σκολῆς τῆς Μόσκας, ἕκαμα τρία καλο-
καίρια σ' ἐργοστάσια καὶ σὲ σιδηρόδρομο, ἐργάστη-
κα καὶ 12, καὶ 18, καὶ 24, καὶ 30 ὥρες χωρὶς
ὑπνο, χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ καθίσω γιὰ μιστὴ ὥρα καὶ
ξέρω τί θὰ πεῖ ἢ ἐργασία τῶν σιδηροδρομικῶν ὑπαλ-
λήλων. Καὶ μπορῶ νὰ σὰς βεβαιώσω πὼς εἶναι νὰ
φριξέει κανεὶς. Ἀθροῦποι γίνονται μηχανεῖς, χειρότε-
ρα ἀπὸ μηχανεῖς—κομάτια ζωντανοῦ κρεάτου. Γιὰ
ἕνα κομάτι ψωμί ὁ ἄθρωπος ὅλα τὰ δίνει,—φυσι-
κὲς δυνάμεις, μάτια, ἀρτία, οἰκογενειακὴ ζωὴ, σκέ-
ψη,—ὅλα. Γιὰ ἕνα κομάτι ψωμί. Καὶ, φίλε μου, ἂ
δὲ σκέφθηκες ποτέ τὸν ἐργατικὸ τοῦ σιδηροδρόμου,
σκέψου τον τώρα καὶ μὴν ἀκούς τέτιες ἀγράμματος
ἀνοήσιες σὰν πού γράφουν τὰ φύλλα μας (σὰν πού-
γραψε κ' ἕνα τέτιο σοβαρὸ ἀκόμα φύλλο σὰν τὴν
«Ἐστία»), μὴ θυμῶνεις πούμεινες κάμποσες μέρες
χωρὶς συγκοινωνία, χωρὶς βαγόνια μὲ μαλακὰ μαξι-

λάρια—καὶ φαντάσου τὴ θέση τοῦ ἐργατικοῦ πού-
να: σκλάβος τοῦ Κεφαλαίου καὶ τῆς Πείνας—
καὶ συλλυπήσου τον. Γιατί μόνον, ὅταν ἐνωθῶν ὅ-
λοι, μόνον ὅταν ὅλοι οἱ ἐργατικοὶ εἶναι στερεωμένοι,
—μπορεῖ ὁ στρατὸς τῶν ἐργατικῶν νὰ νικήσει τὴν
ὑδρα, τὸ Κεφάλαιο.

Ἐργατικοὶ τῆς Ἑλλάδας, γειά σας! Μόνο κά-
του ἀπὸ τὴ σημαία τοῦ Παγκόσμιου Σοσιαλισμοῦ,
τῆς Παγκόσμιας Ἀδερφότητος μπορεῖτε νὰ καλυ-
τερίψετε τὴ θέση σας. Σ' ἡμᾶς, στὴ Ρουσία, εἶδα-
τε πὼς μάχεται ὁ ἐργατικὸς, εἶδατε πὼς ἐνίκησε καὶ
νικάει τὸν Τσαρισμὸ καὶ τὸ Κεφάλαιο. Γιατί εἶναι
ἐνωμένοι κάτω ἀπὸ τὴν ἐρυθρὴν σημαία τοῦ Σοσια-
λισμοῦ πού πᾶνου τῆς ἔχει δυὸ ρητὰ:

«Ἐργατικοὶ ὅλων τῶν Ἐθνῶν ἐνωθήτε» καὶ:
«Μόνο μὲ τὸν ἀγῶνα θὰ βρεῖς τὰ δικά σου».

Ἐργατικοὶ τῆς Ἑλλάδας, οἱ ἐργατικοὶ ὅλου
τοῦ κόσμου σὰς χαιρετοῦν καὶ σὰς προσκαλοῦν νὰ
σταθῆτε κάτω ἀπὸ τίς σημαῖες τους.

Βερολίνο 27.9.906.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΛΥΚΙΑΡΑΟΠΟΥΛΟΣ

Σημ. τοῦ «Νουμά». Πολὺ καλὰ τὰ λέει ὁ φίλος μας,
μὰ στὴν Ἑλλάδα οἱ ἀπεργίαι δὲ δημιουργοῦνται πάντα
ἀπὸ τὴν Ἀνάγκη, ἀπὸ τὴν ἄμυνα ὀηλ. τῆς Ἐργασίας
ἀπέναντι τοῦ Κεφαλαίου, ἀλλὰ κι ἀπὸ κάποια ἄλλη λίγο
δημοκρατικὴ ἀφορμὴ. Καμιά φορὰ ἀπεργοῦν αὐτόθελα κ' οἱ
ἐργάτες ἄλλὰ τίς περισσότερες φορές τοὺς ἀπεργοῦν οἱ
διόφοροι Φαρδούληδες γιὰ λόγους καθαρὰ δημοκρατικούς.
Πρέπει νὰ ψεφθεῖ πρώτα ἡ Δημοκρατία γιὰ νὰ χυνοῦν κ' ο
ἀπεργίαι στὸν τόπο μας κάποια ἀγνόητα.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τοῦ Παντελῆ Χόρν
γιὰ «Τὸ Ἀνεχτίμητο».

Νάτην πού χαμοσέρνεται στὸν κάμπο κάτου ἢ χώρα.
Στὸ πλάι τῆς βούρκου στέκονται καὶ πέρα ρηχονόρια
Ὁ τόπος δείχνεται ξερός δίχως κλαριῦ στολίδι,
κ' ἢ καταχνιά πού ζώνει τον σκοταδερὸ ναι πάντα.
Ἄχτιδα τοῦ ἡλίου ἄ φτάσει κεὶ χάνει καὶ φῶς καὶ
[θέρμη,
κ' ὅποιος ἀγέρας κ' ἄ διαβεῖ θὰ ρίξει τὰ φτερά του.
Σέρνει ἢ Ζωὴ στὸ διάδα τῆς γενιᾶ μαγαγκιασμένη
πού εἶναι χαμὸς ἢ φύτρα τῆς καὶ μόλεμα ἢ ψυχὴ
[της.
Βερέμης εἶναι ὁ κάθε νιός, δὲν τὸν ἀγγίζει ἢ ὀλιπίδα,
κ' ὁ γέρος ξέρει μοναχὰ ν' ἀκαρτερεῖ τὸ χάρο...

γραμμὴ στὸ παννί. Ἐτσι, λοιπὸ θὰ περάσει καὶ τὸ
φετεινὸ καλοκαίρι; Σὲ ἀσωτεῖες; Σὰ δὲν μπορῶ νὰ
δουλέψω, νὰ γράψω κ' ἔνε στους φίλους.

Κ' ἔπιανε νὰ γράψω:

«Μεσημέρι. Κάθουμαι στὸ τραπέζι μου ἀντικρὺ
στὴν ξάπορτα. Ἡ πόρτα ὀρθάνοιχτη. Νὰ τί βλέ-
πω· τὴ σιδερένια καγκλωτῆ ξάπορτα· ὕστερα τὴν
ἀμμοδιά· παραμπρὸς τὴ θάλασσα πού ὁ μπάτης τὴ
γλυκοχαδεύει· δεξιά μεριά τὰ κοτρώνια ἐνὸς παλιοῦ
μῶλου, χαλασμένου πιά, καὶ στὴν ἀκρινὴ πέτρα
δεμένη μιά κόκκινη φελούκα· ἀριστερὴ μεριά τὴν
πλῶρη μιανῆς μπρατσέρας ἀρχιμένης ἀπὸ προχτές.
Ἀνάμεσα μῶλο καὶ μπρατσέρα περνάει ἡ ματιά μου
καὶ σταματᾷ στ' ἀντικρὺν ἀκρογιάλι. Ἐκεῖ, δε-
ξιά ἕνα κάτασπρο ρημοκλήσι μὲ δυὸ τρία δεντρά
στὰ πλάγια καὶ μὲ φουντωντὰ σκίνα ὀλόγυρα, κι ἀ-
ριστερὰ κάτι ἀσβεστοκάμινα παλιά, πούχουν καιρὸ
νὰ δουλευτοῦνε, ρεῖπια. Ἀνάμεσα ἀσβεστοκάμινα
καὶ ρημοκλήσι περνάει ἡ ματιά μου καὶ σταματᾷ
στὸ χαμηλὸ βουναλάκι πού, ξαπλωμένο κουρασμένα,
λές καὶ πλένει τὰ πόδια του στὸ γιολό· στὰ ριζὰ
του μιά κάλυβα κι ἀπὸ κάτου τῆς σταλιζοῦνε τάρνια·
πᾶνου ἀπὸ τὴν κάλυβα ἀρχινᾷ τὸ γραφικὸ μονο-
πάτι, περνώντας ἀνάμεσα ἀπὸ σκαντζοχερῶπά θυ-

μάρια κ' εὐωδιασμένο θροῦμπι· τὸ τσοπανόπουλο μὲ
ἀνασηκωμένα πανταλόνια σιγοπερπατᾷ στὸ γιολό,
ψάχνοντας ἴσως γιὰ κανένα κοχύλι. Αὐτὰ βλέπω, ἀ-
γαπημένε μου Κώστα, καὶ θὰν τ'ἀβλεπες καὶ σὺ καὶ
θὰν τὰ χαιρόσουν, ὄχι ἔτσι πού σου τὰ γράφω, μὰ
ἂν ἔπαιρνα τὸ πιπέλο καὶ σου τὰ ζεσθίωνα στὸ
παννί...»

Ἀπελιτισμένος πετοῦσε τὴν πένα. Πάλι ζου-
γραφία! Μὰ δὲν εἶναι αὐτὸ πού ζητοῦσε. Κοινὰ
πράγματα καὶ χλωμά. Ψόφια, δίχως ζωὴ. Οὔτε ἡ
γραμμὴ, οὔτε τὸ χρῶμα πού θὰ ζωντάνευε τὸ παν-
νί, πού θὰν τοῦδινε μιλιὰ. Καὶ τὸ χαρτί τοῦ γραμ-
μάτου γινότανε κοκοράκι καὶ στεκότανε στὸ τραπέ-
ζι νὰ χαρεῖ κι αὐτὸ τὴν ἀκάμωτη ζουγραφία.

*

Ἐνα γαληνὸ πρῶτὸ ὁ περαματζᾶς τοῦφερε τὴν
πόστα του, ἕνα μπλικο γράμματα καὶ φημερίδες·
τὰ καρτεροῦσε ἀπὸ βραδὶς μὰ ὁ λυσσασμένος που-
νινης πού φυσοῦσε τὴν περασμένη μέρα τ'ἀμπόδιζε
τὸ τρεχαντήρι νὰ ξεκινήσει ἀπὸ τὸν Περαιᾶ. Τίς
φημερίδες οὔτε τίς ἀνοῖξε· τίς πέταξε μεγαλόπρεπα
στὴ θάλασσα καὶ θύμωσε μάλιστα πού τοῦ τίς στεί-
λανε. Δὲν τὸν ἀφίνουν ἕνα δυὸ μῆνες νὰ πιστεῖ:

Τὰ μάτια πού τηρῶν τὴ γίς εἶν' πάντα θαμπωμένα,
καὶ σὰν κοράκια οἱ στοχασμοὶ χαμοπετᾶνε γύρα,
καὶ μιά ἀνεργία σὰ σύγγεφο βαραίνει ὅλα τὰ πάντα.
Νάτην πού χαμοσέρνεται στὸν κάμπο κάτου ἢ χώρα.

Ἄχι νάμουνα ὁ τραγουδιστὴς πού ἦθε μοῦ λάχει ἢ
χάρη

ἀπάνου τῆς καὶ γύρα τῆς ν' ἀστράψω ἕνα τραγοῦδι
σὰ μιά φωνὴ ἀπὸ τὴ Ζωὴ, σὰ φῶς ἀπ' τὴν Ἀλήθεια
σὰν ἕνα σάλλιωμα τρανοῦ ἀπ' τὴν ἀφέντρα Πλάση,
πού νὰ τραντάξει σύρριζα τὸν κάμπο ἀπ' ἄκρη σὲ

[ἄκρη,
νὰ διώξει τὴ σκοταδερὴ τὴν καταχνιά ἀπ' τὴ χώρα
ἡλιος νὰ λάμψει μέσα τῆς καὶ νὰ φυσήξει ἀγέρας,
καὶ νὰ σκορπίσει τὴν πνοὴ κάπιας Χαρᾶς τρογοῦρου,
πού ν' ἀναδώσουν τ' ἀνθία τους Πόθος κ' Ὀλιπίδα

[ἀντάμα,
Νὰ ξεβουρκώσει ἰσώματα, νὰ ζωντανέψει φύλλα,
νὰ πραδινίσει τὰ κλαριά πού νὰ γελάσει ὁ τόπος,
καὶ χίλια ἀστραποπέλεκα μπρὸς στὴ γενιὰ νὰ ρίξει
νὰ ξεμολέψει τὴν Ψυχὴ—καὶ νὰ τὴν προσκυνήσει..

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΤΣΙΜΠΙΔΑ

[Στὴ στήλη αὐτὴ θὰ τυπώνουμε ὅσες ἀνοήσιες γρά-
φονται στίς φημερίδες γιὰ τὴ Δημοτικὴ γλῶσσα. Πρα-
καλοῦμε τοὺς ἀναγνώστες μας, ἐδῶ καὶ στὸ ἐξωτερικὸ ὅ-
ποια ἀνοήσι διαβάζουν νὰν τὴ μαθεῖν καὶ νὰ μὲς τὴ
στέλνουν. Πιὸ ὕστερα μπορεῖ νὰ προκηρῶσουμε καὶ διαγο-
νισμό, δίνοντας καὶ γερὸ χρηματικὸ βραβεῖο, σ' ὅποιον φη-
μερίδα γράφει τὴ μεγαλύτερη ἀνοήσια. Ἀπὸ τώρα ὅμως
δηλώνουμε πὼς οἱ «Ἀθήναιο» τοῦ κ. Πιπὸν δὲ θὰ λογα-
ριαστοῦνε σ' αὐτὸ τὸ διαγωνισμό γιὰτὶ εἶναι ἀκατάλληλος].

ΤΑ ΚΩΜΙΚΑ

Εἰς τὸ ἑβδομαδιαῖο μ. π. ο. υ. ζ. ο. ὑ. κ. ι. (δηλ. ὄρ-
γανον) τῶν μαλλιαρῶν ἢ κ. Πάλλης, μεταφράζων
τὸν Θεουκιδίδη, μεταβάλλει τὴν λέξιν «τρίτηρος»
εἰς... «τρίκροτος».

Ἐνας ἄλλος λόγιος, ὕβρισθεις καὶ διασυρθεῖς
ἐπὶ ἔτη ὀλόκληρα ἀπὸ τὸν ἀθρότατον «Νουμᾶν» ἔ-
γινε τώρα συνεργάτης του, παρουσιάζων τὸ ἔξης ἀμί-
μητον φαινόμενον:

Γράφει εἰς μὲν τὰ «Παναθήναια» τὴν καθα-
ρεύουσαν, ἢ, τέλος πύκτων, τὴν ὀμιλουμένην γλῶσ-
σαν, εἰς δὲ τὸν «Νουμᾶν» μαλλιαριστί. Φθάνει μᾶ-
λιστὰ μέχρι τοῦ σημείου νὰ προτείνῃ τὴν ἴδρυσιν
νηπιαγωγείου μαλλιαρῶν, ἢ νηπιακοῦ κήπου, διότι
ἀπέκτησε τέκνα καὶ θέλει νὰ τὰ σώσῃ.

πὼς ὁ κόσμος ὅλος κλείστηκε στὸ χαριτωμένο χω-
ριουδάκι του; Δὲν ἀνοῖξε καὶ τὰ γράμματα ἀπὸ
τὰ πανωγράμματα κατάλαβε ποιοὶ τοῦ τὰ στέλνανε
καὶ δὲ βιαζότανε νὰν τὰ διαβάσει· τ'ἄφισε γιὰ τὸ
μεσημέρι πού θὰ ξαπλωνότανε. Μὰ εἶταν κ' ἕνα
γράμμα πού τ'ἀνοῖξε γελώντας· τοῦ τ'ἔστειλε ὁ Κώ-
στας ὁ φίλος του.

«Μήνα, τοῦ γράφω, λείπεις ἀπὸ τὴν Ἀθήνα κι
οὔτε λέξη δὲ μὲς ἔγραψες. Ψόφισες; πᾶει καλὰ·
τὴν Κυριακὴ τ'ἀπομεισήμερο ἐρχομαι μὲ φίλους
καὶ μὲ φιληνάδες νὰ σε θάψουμε».

— Τὴν Κυριακὴ ἐρχεσαι; μουμύρισε ὁ Κα-
τραμᾶς· ἔλα. Μάχομε Τρίτη σήμερα κ' ἴσαμε τὴν
Κυριακὴ μένουں τότες μέρες γιὰ δουλιὰ. Νὰ τελιω-
σω τὸ ἔργο μου κ' ἔπειτα ἂς καλοσορίσουν οἱ χαρο-
κόποι νὰ θάψουμε τὴ μούχλα μαζὶ.

Καὶ ρήχτηκε σύψυχα στὴ δουλιὰ. Βάλλθηκε νὰ
τελιώσει κάτι πού νὰξίσει ἴσαμε τὴν Κυριακὴ γιὰ
νάποδεῖξει στους φίλους πὼς δὲν ψόφησε τὸ μήνα
πούλειπε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, μὰ πὼς ἔζησε στὴν Τέ-
χνη—ἔζησε δηλ. διπλὴ ζωὴ.

Μὰ τοῦ κάκου. Ἡ δυνατὴ γραμμὴ πού τὴν ἀ-
ναζητοῦσε νύχτα μέρα δὲν ἐρχότανε. Ἀρχίνηζε κά-
τι, τὸ καμάρωνε ὅσο γινότανε, τὸ θαρροῦσε γιὰ καλὸ

Δὲν στέλλει ὁ κ. Πάλλης τὴν δεσποινίδα Παπαμάσκου νὰ τὸ ἰδρῶσι, ἀφοῦ, καθὼς λέγουσιν, εἶνε διδασκάλισσα; Ἐὰν εἶχαμεν περιέργειαν ν' ἀπολαύσωμεν ἓνα τέτοιο ἀπεριβόλιον.

Ο ΘΕΟΣ ΝΑ ΦΥΛΑΞΗ

Μὲ αὐτὰ δὲν θέλομεν βέβαια νὰ εἴπωμεν ὅτι εἴμεθα καὶ ἡμεῖς τόσο πολὺ τυφλωμένοι, ὥστε νὰ θεωροῦμεν τὰ σημερινὰ σχολεῖά μας ἀνεκτά. Μὰς ἐμπνέει φρίκην τὸ σκότος καὶ ἡ στρέβλωσις εἰς τὴν ὁποίαν ὑποβάλλονται τὰ τέκνα μας. Ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν εἶνε σχολεῖα ἀλλὰ στρεβλωτήρια, ἀληθινὲς ἀκαρμανιόλες τοῦ παιδικοῦ πνεύματος. Ἐρωτοῦμεν ὁμῶς, ἐφαντάσθητε ποτὲ τί θὰ εἶνε ἓνα σχολεῖον μαλλιαρῶν; Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ ἀπὸ παρόμοιον θέαμα.

ΕΩΣ ΠΟΤΕ;

Μεταξὺ τῶν δύο στρατοπέδων, τῶν μαλλιαρῶν καὶ τῶν σχολαστικῶν, τῶν παραφρόνων καὶ τῶν ἠλιθίων, ὑπάρχει ἐπὶ τέλους ἡ τάξις τῶν ὀρθοφρονούντων ἀνθρώπων. Ἡ τάξις ἡ ὁποία καὶ εἰς τὸ γλωσσικὸν ζήτημα ἔχει τὰς ἰδέας της, ὅπως καὶ εἰς τὸ φιλολογικὸν καὶ εἰς τὴν τέχνην καὶ εἰς τὰς κοινωνικὰς συνθήκας καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς μας. Ἡ τάξις βέβαια ὑπάρχει καὶ εἶνε αὐτὸ τὸ ἔθνος, ὁλόκληρον τὸ ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς δὲν ἀνήκει οὔτε εἰς τοὺς ἀναρχικοὺς τῆς γλώσσης οὔτε εἰς τοὺς τυμβωρύχους, ἡ τάξις ὑπάρχει, ἀλλὰ κοιμάται. Πότε, ἐπὶ τέλους, θὰ ἐξυπνήσῃ; Ἔως πότε θὰ ἀφήνῃ νὰ κυθερνᾶται εἰς ὅλα τὰ ζητήματα, ἀπὸ ἀνθρώπους ἀξίους μόνον διὰ δέσιμον;

(«Καιροὶ» 22 Ὀκτωβρίου, σελ. 1 στήλ. 3)

«Δὲν εἶμαι οὔτε ὀπαδὸς τῆς δημοτικῆς οὔτε ὀπαδὸς τῆς καθαρευούσης, οὔτε ὀπαδὸς τοῦ κ. Ψυχάρη, ἀλλ' ὀπαδὸς τῆς ὀρθοτέμου τῆς ἀληθείας. Ἀνήκω εἰς τὸ κόμμα τὸ ὁποῖον ἔχει ἀρχηγὸν τὸν Ἥμιον. Καὶ ὁ ἀρχηγὸς μου ὁ ὁποῖος ἐδρῖσκειται εἰς τὴν ἀρχὴν—καὶ θὰ εὑρίσκειται πάντοτε—δὲν ἀνέχεται τὸ σκότος»,

(«Ἐμπρός» 23 τοῦ Ὀκτωβρίου σελ. 1. στήλ. 3)

Ὁ γνωστὸς ἰταλὸς ποιητὴς καὶ συγγραφεὺς Μίριο Τσιόβε, πού μετάρηκε εἰς ἰταλικά τὸ Συρανό καὶ τὸ Αἰτόπικον τοῦ Ροσσίνι, ἔπεσε μόνος του ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ νοσοκομείου ὅπου γιγνέσθουνταν, καὶ σκοτώθηκε.

κ' ἐπειτα, καὶ πού κόντευε νὰν τὸ τελιώσει, τὴν κρινε πιά σὰν ξένο ἔργο, κί ὄχι σὰ δικό του, καὶ δὲν τᾶρρεσε. Ὅλα καλά, καὶ τὸ θέμα καὶ τὸ χρῶμα κ' οἱ γραμμὲς, ὅλα μὲ τέχνην δουλεμένα, ἀρμονικὰ, ὁμορφα, χτυπητὰ, μὰ τίποτα, τίποτα, τοὺς ἔλειπε κάτι, ἐκεῖνο τὸ κάτι πού δίνει ζωὴ σ' ἓνα ἔργο, εἴτε ζουγκριὰ εἶναι, εἴτε ποίημα, εἴτε ὁποῖο ἄλλο φανέρωμα τῆς Τέχνης,—ἐκεῖνο τὸ κάτι, ἡ δημιουργικὴ πνοή, πού τὴ λένε,—καὶ πού κάνει τὰ χρῶματα, τίς λέξεις, τοὺς μουσικοὺς τόνους νὰ κινῶνται, νὰ μιλοῦνε, νὰ ζοῦνε. Δίχως αὐτὸ τὸ παντοδύναμον, τὸ ἔβλεπε ὁ Παῦλος Κατραμᾶς, γιὰτ' εἶταν ἀληθινὸς τεχνίτης, πὼς ὅσο κί ἂν πάσχιζε κί ὅσο κί ἂν καλοταίριαζε τὰ χρῶματα, τίποτα δὲν κατάφερε· ἔβλεπε πὼς μπορούσε μιά χαρὰ νὰ σηκώσει τὰ χρῶματα ἓνα ἓνα ἀπὸ τὸ παννὶ καὶ νὰν τὰ ξαναβάλλει εἰς τὴν παλέτταν του, γιὰ νὰν τὰ ξαναμεταχειριστοῦ ὅσα θελήσει πάλι, δίχως κόπο καὶ δίχως νὰν τοῦ πάθουσε τίποτα.

— Ἀράδιασμα χρωμάτων, μουρμούριζε, μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι Τέχνη· τὸ ἴδιο μπορεῖ νὰν τὸ κάνει κ' ἓνας μπογιατζής.

Καὶ φράπ! μιά πινελιὰ δυνατὴ κ' ἔσβησε μὲ μουντὸ χρῶμα ὅ,τι ὠρες κί ὠρες εἶχε δουλεμένο, ἔ, τι

**Ο ΝΟΥΜΑΣ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΣΥΝΤΡΟΜΗ**

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10. — Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. 10.

20 λεπτά τὸ φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κίосκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιόδρομου, (Ὁφθαλμιατρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια), ἐστὶ κληρονομηλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Ἐξάρχεια, ἐστὶ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου [ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ ἐστὶ Βουλῆ]. Στὸ Βόλο βιβλιοπωλεῖο Χριστόπουλου.

Ἡ συνδρομὴ πλερώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΔΕΝ ΞΕΡΟΥΜΕ

ἂν ἔχοντε δίκιο ἢ ἄδικο ὅσοι τὰ βάλανε τώρα τελευταῖα μὲ τοὺς γεωγραφικοὺς χάρτες καὶ τοὺς καταγγείλανε γιὰ προδότες, ὅτι δηλ. ἐπειδὴ ἀναφέρουν καὶ τὴν Ἀλβανία μᾶς παίρνουν τὴν Ἠπειρο καὶ τὴν δίνουνε στοὺς... Ἴταλοὺς. Δὲν ξέρουμε ἀκόμα ἂν τὴν Ἠπειρο μᾶς εἶναι γραπτὸ νὰν τὴν πάρουμε καμιά μέρα μὲ τοὺς γεωγραφικοὺς χάρτες κί ὄχι μὲ τὸ χέρι μας, καθὼς δὲν ξέρουμε καὶ τὸ σπουδαιότερον, ἂν τὰ τέτια ζητήματα, διὰν κάπως ἀλαφροῦ κί ἀσυλλόγιστα δημιουργοῦνται, ὠφελοῦν ἢ βλάπτουν τὸ ἔθνος.

Οἱ κύριοι πού κάμανε τὸ συλλαλητήριον τῆς Κυριακῆς καὶ θὰ ξέρουμε βέβαια περισσότερο ἀπὸ μᾶς καὶ τοὺς σεβόμεστε. Γι' αὐτὸ τὸ συλλαλητήριόν τους πούγινε εἰς τὸ Δημοτικὸ θέατρο τοὺς ἀφίνουμε νὰν τὸ χαίρουνται καὶ νὰν τὸ

καμαρώνουν καὶ δὲν τοὺς τὸ πειράζουμε. Μοναχὰ κάπιο ἐπεισόδιόν του, πολὺ σημαντικόν, θάναφέρνημε. Καὶ πού μιλοῦσε ὁ κ. Καζάζης ἀκούστηκε μιά φωνὴ ἀπὸ τὴν πλατεία τοῦ θεάτρου

— Καὶ οἱ Ἀλβανοὶ εἶναι Ἕλληνες!

Λίγο ἔλειψε κείνος πού φώναξε νὰ διωχτοῦν μὲ κλωτσιὰς ἀπὸ τὸ θέατρο. Κί ὁμῶς ὁ ἄνθρωπος πού διαμαρτυρήθηκε τόσο παληκαρῶς, εἶπε μιά ἀλήθεια, μιά μεγάλη ἀλήθεια πού δὲν τὴν νιώσανε οἱ μεθησμένοι ἀπὸ τὰ Καζάζικα λόγια Ρωμιοί, πού δὲ νιώσανε ὅτι μᾶς πάει πολὺ, κοντὰ στοὺς τόσους ὀχτροὺς μας, νὰ δημιουργήσουμε καὶ καινούριους ὀχτροὺς, τοὺς Ἀρβανίτες.

Ὁ κ. Καζάζης δὲ θὰν τὸ συλλογίστηκε αὐτὸ καὶ θαρροῦμε πὼς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰν τοῦ τὸ θυμίσουμε.

ἈΛΛΟΣ

πάλι συμβολαιογράφος, ὁ Σκαμβούγερας, ἔκαμε φτερὰ καὶ πέταξε τσεπώνοντας καὶ εἴκοσι χιλιαδοῦλες πού οἱ πελάτες του—ἡ σωστότερα ὁ Νόμος—τοῦ μπιστευήκανε ὅσο νὰ γράψουν εἰς τὸ Ὑποθηκοφυλακεῖο μιά ὑπόθηκην γιὰ κάπιο δάνειον.

Οἱ φημερίδες, καθὼς πάντοτε, «ὑψωσαν» καὶ τώρα φωνή, καθὼς ὑψωσαν τὴ φωνὴ τους κί ὅταν ὁ συμβολαιογράφος Γαϊτάνος καταχώνιασε τόσους ξένους παραδῆς. Μὰ ὅπως ξεχάστηκε τοῦ Γαϊτάνου, θὰ ξεχαστοῦ καὶ τοῦ Σκαμβούγερα, καὶ ὁ ἀρέντης ὁ Νόμος—ὁ μόνος κλέφτης καὶ καταχραστής σ' αὐτὴ τὴν περίστασιν—θὰ ξεκαλοῦθησιν νὰ θαρροῦν παστρικά τὰ Συμβολαιογραφικὰ χέρια καὶ νὰ μπιστευτοῦν σ' αὐτὰ τὴν περιουσίαν τῶν ραγιάδων του.

Ἡ κάθε Κυβέρνησις μοναχὰ φόρους ξέρει νὰ βάζει· δὲν τᾶποφάσισε καὶ καμὶ νὰ κοιτάξῃ πὼς θὰ προφυλάξῃ τοὺς ραγιάδες της νὰ μὴν κλέβονται ἔτσι κουτὰ κί ἀσυνείδητα.

ΤΟ ΤΡΑΜ

τᾶναθεματισμένο, ἡ Τροχοφόρα αὐτὴ καρμανιόλα, καθὼς πολὺ σωστὰ τὸχουν πεῖ, ἔκοψε πάλι προχτές ἓνα παιδάκι εἰς τὴν ὁδὸν Πατησίων. Καὶ δὲν εἶναι τὸ τελευταῖον θῦμα τοῦ αὐτοῦ. Ἄσχει κί ἄλλα, ὅσο ἡ Ποινικὴ Νομοθεσία μας τὰ τόσο φοβερὰ ἐγκλήματα, καθὼς καὶ τᾶλλα τὰ καροδρομικὰ κί ἀμαξοδρομικὰ δυστυχήματα, τὰ χαρακτηρίζει ὡς ἀρόνους ἐξ ἀμε-

γιὰ ὠρες εἶχε ἀγαπήσει.
— Σὰ δὲν μπορῶ νὰ δημιουργήσω ἀληθινὸν κόσμον, νὰ κ' ἐγὼ καταστρέφω τὸν ψευτικόν κόσμον!
Καὶ στέκουνταν ἀντίκρου εἰς τὸ καθάλιτον του μὲ σταυρωμένα χέρια κ' ἔβλεπε τὸ καταστραμμένο ἔργο καὶ τὸ χαίρουνταν. Εἶναι κί αὐτὸ μιά χαρὰ, γιὰ κείνον πού δὲν μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ, νὰ ζεῖ καταστρέφοντας.

Σὲ μιά τέτια στιγμή καταστροφῆς τᾶποφάσισε. Πάει πιά, δὲν ἔχει δουλιὰ· μὲ τὸ ζόρι ἡ θεῖα στιγμή δὲν ἔρχεται. Σὰ δὲν μπορῶ γιὰ τὴν ὥραν νὰ δουλέψω, εἶπε, θὰ ζήσω». Καὶ ρήχτηκε λαίμαργα εἰς τὴν ζωὴν, εἰς τὴν ζοχικὴν ζωὴν, τὴν γιομάτην ὁμορφίαν καὶ μάγια. Ψάρεμα, κολύμπι, κυνήγι, φαγοπότι. Καὶ τὴν ἄς κοπιᾶσουν οἱ φίλοι νὰν τονε θάψουνε. Ὁ Λάζαρος ἀναστήθηκε.

*

Ἐφάσισε ἡ Κυριακὴ μὰ οἱ φίλοι δὲν ἤρθαν· κάπια δουλιὰ, λέει, ἔτυχε τοῦ Κώστα. Δὲν τοὺς ἀφίνεις! Ἀργικίνητα καράδια. Βίντσι χρειάζεται γιὰ νὰν τοὺς κουνήσῃς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα· τὸ πολὺ πολὺ ἴσαμε τὸ Φάληρον!

Εἶχε κατεθεῖ ἀπὸ νωρὸς εἰς τὸ μῶλον καὶ τοὺς καρτεροῦσε. Τὸ τρεχαντήρι ἔφτασε, κί ἀντίς οἱ φίλοι, τοῦρθε τὸ γράμμα τοῦ Κώστα πού τοῦ δικιολογοῦταν. Μὰ μὲ τὸ τρεχαντήρι ἤρθε καὶ μιά γειτονοπούλα τοῦ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ἡ Ἀννούλα, μὲ τὴ μάννα της καὶ μὲ τὸν ἀδερφόν της τὸ μεγάλο, γινώριμον τοῦ Παύλου, νὰ ξεκαλοκαίρῃσιν.

— Γεῖά σου Παῦλο! τοῦπε ὁ ἀδερφός τῆς Ἀννούλας σφίγγοντας τὸ χέρι.

— Καλοσορίσατε! εἶπε ὁ Παῦλος κ' ἔδωσε τὸ χέρι εἰς τὴν Ἀννούλα νὰ πηδήσῃ ἀπὸ τὸ τρεχαντήρι.

— Τί χαρὰ μας! τοῦπε κείνη. Μὲ τόσο καλὴ συντροφιά θὰ φύγουν οἱ μέρες σὰ νερό!

— Ἡ καλοσύνη σας! ἀπάντησε ὁ Παῦλος καὶ τοὺς συντρόφευσε ἴσαμε τὸ σπιτί τους.

Τρία τέσσαρα σπιτικάκια εἶτανε σ' ἀκρογιαλὴ καὶ στόνα, πέντε δέκα δρασκελιές μακρύτερα ἀπὸ τὸ σπιτί τοῦ Κατραμᾶ, κάθισε ἡ Ἀννούλα μὲ τοὺς δικούς της.

— Γειτόνοι εἰς τὴν Ἀθήνα, γειτόνοι κ' ἐδῶ! τοῦπε γελαστά.

Τὸ βράδι, ὕστερ' ἀπὸ τὸ φαί, ἀνταμωθήκανε εἰς τὴν ἀκροθαλασσίαν. Κάθισαν ὡς εἰς μεσάνυχτα· εἶχαν ἔρθῃ κ' οἱ ἄλλοι πού ξεκαλοκαίρεισαν κάτου, κ'